

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.

SUOMEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN KRIISINHALLINTAAN JA NOPEAN TOIMINNAN JOUKKOIHIN

1. Kriisinhallintaosallistumisesta yleisesti

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi jatkaa aktiivista osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Suomi osallistuu tällä hetkellä 13 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 480 sotilaalla ja 16 siviilikriisinhallintaoperaatioon noin 120 asiantuntijalla. Painopisteinä ovat Lähi-itä (Libanon ja Irak), Afganistan ja Länsi-Balkan sekä siviilikriisinhallinnan osalta Ukraina.

Sotilaalliseen kriisinhallintaan osoitettujen määrärahojen osalta periaatteena on, ettei varoja budjetoida ennakoivasti. Määrärahat ja tulevien vuosien kehykset suunnitellaan tehtyjen kansallisten osallistumispäätösten pohjalta ja mahdolliset lisärahoitustarpeet, esimerkiksi osallistuttaessa uusiin operaatioihin tai päätettäessä jatkaa osallistumista käynnissä olevaan operaatioon, rahoitetaan lisätalousarviomenettelyn kautta.

Suomi on edellisen kriisinhallintakatsauksen jälkeen tehnyt päätökset osallistumisesta Välimeren EUNAVFOR MED Operaatio Sophiaan, osallistumisen kasvattamisesta YK:n MINUSMA-operaatioissa Malissa ja osallistumisen lopettamisesta Liberian UNMIL-operaatioissa. Loppuvuodesta 2015 päätetään Suomen jatko YK:n Libanonin UNIFIL-operaatioissa sekä linjataan osallistuminen Afganistanin Resolute Support-operaatioissa.

YK:n yleiskokouksen korkean tason viikolla Yhdysvaltain johdolla järjestetyssä rauhanturvan huippukokouksessa Suomi ilmoitti uusista panostuksista YK:n rauhanturvaan: jatko Libanonin UNIFIL-operaatioissa suomalais-irlantilaisen pataljoonan johtovaltiona noin 350 sotilaalla marraskuuhun 2016, jonka jälkeen osallistuminen noin 170 sotilaalla 2017–2018, Malin MINUSMA-operaatioon osallistumista vahvistetaan viidestä enintään 20 sotilaaseen, pääosin sotilastarkkailijoilla, YK:n rauhanturvaamisen suorituskykyjen valmiusjärjestelmään rannikkojääkäriyksikön, erikoisjoukkoja ja suojelun erikoisosaston vuosista 2017–2018 alkaen, 20 poliisia YK:n rauhanoperaatioihin vuonna 2016.

Osallistumisella sotilaalliseen kriisinhallintaan on merkittävää vaikutusta puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämiseen. Tärkeimpänä hyötynä on kotimaan puolustuksen suorituskykyjen, henkilöstön, koulutuksen, kaluston ja taktiikoiden kehittäminen vaativissa olosuhteissa. Operaatioissa kyetään lisäksi jatkokouluttamaan reserviläisistä koostuvia joukkoja silloin, kun niitä käytetään joukkokokonaisuuksina, kehittämään teknisiä erikoissuorituskykyjä, saamaan kansainvälistä esikuntakokemusta vaativista operaatioista sekä hankkimaan nuorille upseereille kokemusta reserviläisten ja joukkojen johtamisesta. Toimiminen monikansallisessa ympäristössä tukee myös sotilaallisen yhteistoimintakyvyn ja yhteensopivuuden kehittämistä.

Sotilaallisella ja siviilikriisinhallinnalla on myös välillinen vaikutus Eurooppaan suuntautuvaan muuttoliikkeeseen ja pakolaiskriisiin, sillä konfliktit ovat muuttoliikkeen keskeinen perussy. Lähtö- ja kauttakulkumaiden kansallisen kapasiteetin vahvistaminen mm. rajavalvontaan ja kansainvälisen rikollisuuden torjuntaan liittyen on tärkeässä roolissa. Oikeusvaltion

kehittämisellä, olojen vakauttamisella, turvallisuussektorin uudistamisella ja ihmisoikeuksien parantamisella voidaan vähentää työntekijöitä. Sotilaallinen kriisinhallinta puolestaan tukee turvallisen toimintaympäristön tuottamista siviilitoimijoille.

Muuttoliikkeen kannalta keskeisiä operaatioita, joihin Suomi osallistuu, ovat esimerkiksi EU:n Välimeren **EUNAVFOR MED Operaatio Sophia**, ISILin vastainen kansainvälinen liittouma Irakissa **Operation Inherent Resolve (OIR)**, Afganistanin **Resolute Support (RS)**, YK:n **MINUSMA**-operaatio Malissa ja EU:n sotilaallinen koulutusoperaatio **EUTM Mali**.

Muuttoliikkeen kannalta merkityksellisiä siviilikriisinhallintaoperaatioita ovat EU:n Sahelin alueen koulutus- ja neuvonanto-operaatiot **EUCAP Sahel Mali** ja **EUCAP Sahel Niger**. Näissä operaatioissa tuetaan paikallisviranomaisia ihmissalakuljetuksen vastaisessa työssä. Tilanteen salliessa tulee esille myös tällä hetkellä jäädytettynä olevan EU:n rajavaltiooperaation **EUBAM Libyan** uudelleenkäynnistäminen. Siviilikriisinhallintaoperaatioissa yli 40 prosenttia suomalaisista asiantuntijoista työskentelee nykyisen muuttoliikekriisin kannalta keskeisissä lähtö- ja kauttakulkumaissa toimivissa operaatioissa.

2. Ajankohtaisia kysymyksiä sotilaallisessa kriisinhallinnassa

Suomen suurin kriisinhallintaosallistuminen on tällä hetkellä YK:n **UNIFIL**-operaatiossa Libanonissa. Suomi toimii 31.5.2016 asti suomalais-irlantilaisen pataljoonan johtovaltiona enintään 350 sotilaalla. Loppuvuonna 2015 tehdään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukainen päätös Suomen jatko-osallistumisesta operaatioon enintään 350 sotilaalla sekä johtovaltioroolissa jatkamisesta marraskuun 2016 loppuun asti, ja vuosina 2017–2018 noin 170 sotilaalla Irlannin ottaessa johtovaltioroolin.

Afganistanin turvallisuusrakenteiden ja -joukkojen strategisen tason koulutukseen, tukeen ja neuvonantoon keskittyvän Naton **Resolute Support** -operaation tavoitteena on lisätä maan vakautta. Suomen päätös osallistumisesta RS-operaatioon noin 80 sotilaalla tehtiin 19.12.2014. Päätös on voimassa toistaiseksi ja pohjautuu Naton kriteeripohjaiseen operaatiosuunniteluun. Suomalainen joukko toimii Saksan johtamalla pohjoisella komentoalueella ja Kabulissa. Joukon vahvuutta on supistettu suunnitelmien mukaisesti syksyn 2015 aikana noin 40 sotilaaseen alkuperäisenä tavoitteena siirtyä kokonaan Kabul-keskeiseen toimintaan vuoden 2016 alussa. RS-operaation oli määrä päättyä vuoden 2016 lopussa, mutta Afganistanin turvallisuustilanteen ei enää katsota mahdollistavan tässä aikataulussa pitäytymistä. Nato valmistautuu jatkamaan operaation ensimmäistä alueellista vaihetta ja RS-operaatiota aiemmin suunniteltua pidempään. Saksa on pyytänyt myös Suomea jatkamaan pohjoisella komentoalueella, minkä Suomi nyt suunnittelee tekevänsä.

Suomi osallistuu kansainvälisen ISILin vastaisen koalition puitteissa Irakin turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön **OIR-operaatiossa** (Operation Inherent Resolve) Pohjois-Irakissa 49 sotilaalla. Operaation tavoitteena on kehittää Irakin turvallisuusjoukkojen omaa kykyä kukistaa ISIL. Suomalaiset sotilaat ovat kouluttaneet autonomisen kurdialueen peshmerga-sotilaita Erbilissä sijaitsevassa Kurdistan Training Coordination Center -keskuksessa elokuusta 2015 lähtien. Erbilin koulutuskeskus on yksi Irakin kuudesta koulutuskeskuksesta. Suomi teki osallistuspäätöksen yhden vuoden määräajaksi, joka umpeutuu elokuussa 2016. ISILin vastainen toiminta tulee jatkumaan vielä pitkään, samoin tarve koalition antamalle koulutukselle Irakissa. Mahdollisesta jatko-osallistumisesta päätetään aikanaan erikseen sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaisesti.

Suomi on osallistunut EU:n kesäkuussa käynnistettyyn ihmissalakuljetuksen vastaiseen **EUNAVFOR MED Operaatio Sophiaan** sen käynnistämisestä saakka. Operaation tavoitteena on

ihmissalakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen liiketoimintamallin häiritseminen ja siten Eurooppaan suuntautuvan laittoman maahanmuuton vähentäminen. Parhaillaan operaatiossa toimii kahdeksan suomalaista esikuntaupseeria, ja valmisteilla on alustarkastusosaston lähettäminen operaatioon tasavallan presidentin 30.10.2015 tekemän päätöksen mukaisesti. Saksalaiseen sota-alukseen tukeutuvan suomalaisosaston tehtävänä on suorittaa salakuljetuksesta ja ihmiskaupasta epäiltyjen alusten tarkastuksia kansainvälisillä vesillä YK:n turvallisuusneuvoston lokakuun alussa hyväksymän päätöslauselman 2240(2015) puitteissa. Osallistuminen on sidottu operaation parhaillaan käynnissä olevaan ns. 2 (a)-vaiheeseen, joka kattaa tiedustelutehtävien ohella ihmissalakuljetuksesta tai -kaupasta epäiltyihin aluksiin nousun, alusten tarkastukset, haltuunoton ja käännynnäytämisen kansainvälisillä vesillä. EU:n neuvosto päättää operaation etenemisestä seuraaviin vaiheisiin arvioituaan etenemisen poliittisten ja oikeudellisten edellytysten täyttymistä, huomioiden mahdollisen YK:n turvallisuusneuvoston valtuutuksen ja rannikkovaltioiden suostumuksen.

3. Suomen osallistuminen siviilikriisinhallintaan

Viimeisen puolentoista vuoden ajan Suomen siviilikriisinhallintapainopisteeksi on muodostunut Ukraina. Ukrainassa ja Ukrainan rajoilla toimii tällä hetkellä reilu kolmannes (35 henkilöä) Suomen lähettämistä siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista (yhteensä 112 henkilöä). Suurin osa suomalaista asiantuntijoista (26 henkilöä) on **Etyjin SMM-monitorointioperaatiossa** (Special Monitoring Mission to Ukraine), mikä on tällä hetkellä Suomien suurin yksittäinen siviilikriisinhallintapanos. Operaatio pyrkii tarkkailemaan Venäjän vastaista raja-aluetta sekä sovittuja puskurivyöhykkeitä ja on tuottanut kansainväliselle yhteisölle tietoa tilanteesta paikan päällä. Operaatiossa on yhteensä noin 600 tarkkailijaa, Etyjin tavoitteena – minkä saavuttamiseen vaikuttaa mm. Itä-Ukrainan turvallisuustilanne – on kaksinkertaistaa operaation koko tuhanteen tarkkailijaan. Venäjän puolella rajaa ja SMM:stä erillään toimii **Etyjin rajaoperaatio OM** (OSCE Observer Mission at the Russian Checkpoints Gukovo and Donetsk). Ukrainassa toimii myös **EU:n neuvonanto-operaatio EUAM Ukraina**, jossa on kolme suomalaista. Tämän Ukrainan turvallisuussektorin uudistamista tukevan operaation mandaattia ollaan laajentamassa kattamaan strategisen tason neuvonnan ohella myös operatiivisempi koulutustoiminta. Samalla arvioidaan mahdollisuuksia operaation läsnäolon laajentamiseksi Kiovan ulkopuolelle.

Kosovon poliisi-, oikeus-, ja tullijärjestelmän kehittämistä tukeva **EULEX Kosovo** on EU:n tähän asti suurin siviilikriisinhallintaoperaatio. Operaation nykyinen mandaatti päättyy kesäkuussa 2016. EU:ssa on aloitettu keskustelu mandaatin mahdollisesta jatkamisesta kahdella vuodella. Jo alkaneessa transitiovaiheessa osa toiminnoista siirtyy EU:n pysyvän edustajan toimistoon. Keskustelussa on tarkkailu- ja mentorointitehtävien vähentäminen. Operaatiossa toimii tällä hetkellä 16 suomalaista asiantuntijaa.

Vuodesta 2007 toiminut **EU Police Mission in Afghanistan** keskittyy Afganistanin sisäministeriön reformin tukemiseen, afgaanisiviilipoliisin toiminnan ammattimaistamiseen ja poliisin toiminnan parempaan linkittämiseen oikeussektoriin muun muassa poliisi-syyttäjä -yhteistyön avulla. Operaation nykyinen mandaatti päättyy vuoden 2016 lopussa. Suomi on yksi merkittävimpiä operaatioon asiantuntijoita lähettäviä maita, tällä hetkellä operaatiossa on 16 suomalaista asiantuntijaa ja operaation päällikkönä toimii suomalainen.

4. Suomen osallistuminen koulutusyhteistyöhön sekä asiantuntija- ja materiaalituen antamiseen kolmansille maille

Kriisinhallinnan kehitykseen kuuluu osallistuminen kriisialueiden maiden turvallisuusrakenteiden vahvistamiseen. Suomi osallistuu aktiivisesti turvallisuussektorin uudistamiseen ja puolustuskapasiteetin kehittämiseen tähtäävään työhön niin EU:ssa, Natossa kuin YK:ssa.

Euroopan unionin hankkeet

EU:n kumppanimaiden kapasiteettien kehittämistä koskeva hanke (Capacity Building for Security and Development, CBSD) on osa kesäkuun Eurooppa-neuvoston päätösten toimeenpanoa. Aloitteen tavoitteena on lisätä EU:n kriisinhallintatoimien ja laajemmin ulkoisen toiminnan kokonaisvaltaisuutta ja vaikuttavuutta mahdollistamalla EU:n työkalujen tehokkaampi hyödyntäminen kolmansien maiden turvallisuusviranomaisten tukemisessa.

Aloitteen eräänä keskeisenä elementtinä on EU:n rahoitusinstrumenttien tehokkaampi ja johdonmukaisempi hyödyntäminen myös sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden tukena. Merkittävänä hyötynä nähtäisiin, että EU kykenisi osallistumaan kolmansien maiden asevoimien materiaalin hankintaan ja infrastruktuurin kehittämiseen, esimerkiksi majoitustilojen ja viestintävälineiden osalta. Rahoituksessa on kolme mahdollista päälinjaa: Afrikan rauhanrahaston (African Peace Facility, APF) käyttöperusteiden laajentaminen, turvallisuuteen ja kehitykseen keskittyvän järjestelyn perustaminen nykyisten ulkosuhdeinstrumenttien puitteissa ja erillinen materiaali- ja koulutustukeen keskittyvä rahoitusinstrumentti.

EU:n turvallisuus- ja puolustusakatemian puitteissa Suomi on tarjonnut useita siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan koulutustapahtumia.

Naton hankkeet

Nato pyrkii puolustuskapasiteetin kehittämistoiminnallaan (Defence and Related Security Capacity Building, DCB) lisäämään vakautta lähialueillaan ja osoittamaan tukea kumppanimailleen. Tällä hetkellä Naton DCB-tukipakettien kohdemaat ovat Georgia, Moldova, Jordania ja Irak. Niillä pyritään täydentämään muiden kansainvälisten järjestöjen (YK, EU, Etyj) työtä. Varsinaisten DCB-tukipakettien lisäksi Nato antaa vastaavanlaista tukea myös muille kumppanimailleen kuten Ukrainalle ja Afganistanille.

Suomi tarkastelee mahdollisuuksiaan osallistua Naton puolustuskapasiteetin kehittämistoimintaan DCB-kohdemaissa sekä Ukrainassa ja Afganistanissa. Suomen tuki voisi olla koulutuksen tarjoamista Suomessa tai kumppanimaassa, lyhyt- ja pitkäaikaista asiantuntijatukea sekä rahoitusta. Tukea voitaisiin tarjota sekä osana pohjoismais-balttialaista yhteistyötä (Nordic-Baltic Assistance Program, NBAP) että kansallisesti. Maaryhmätoiminta mahdollistaa resurssien tarkoituksenmukaisen käytön, tuen pitkäjänteisyyden ja monipuolisen asiantuntijapohjan.

Suomen on tarkoitus liittyä mukaan pohjoismais-balttialaiseen yhteistyöhön Naton Georgiaan perustaman koulutuskeskuksen (Joint Training and Evaluation Centre, JTEC) tukemiseksi. JTEC-koulutuskeskuksen tarkoituksena on tukea Georgiaa turvallisuus- ja puolustussektorin reformissa, vahvistaa Georgian asevoimien yhteistoimintakykyä Naton jäsenmaiden joukkojen kanssa sekä edistää alueellista vakautta Mustallamerellä. Suomen tuki toteutetaan osana NORDEFCon ja Baltian maiden yhteistä NBAP-tukipakettia. Samalla se lasketaan osaksi Suomen osallistumista Naton Georgia-tukipakettiin.

Suomi selvittää mahdollisuuksia antaa asiantuntijatukea Jordaniale rajaturvallisuuden parantamiseksi. Tuki laskettaisiin osaksi Suomen osallistumista Naton Jordania-tukipakettiin.

Suomi on valmis käynnistämään puolustushallinnon kahdenvälisen koulutus- ja asiantuntijatuen antamisen Ukrainalle. Lisäksi voidaan osoittaa asiantuntijatukea monenkeskisessä viitekehyksessä (esim. NBAP) aloilla, jotka käsittelevät esim. puolustussektorin budjetointia ja resurssijohtamista, henkilöstöhallintoa, strategista viestintää, miinojen ja räjähtämättömien ammusten raivausta, puolustushallinnon oikeuspalveluiden kehittämistä ja kyberturvallisuutta. Lisäksi Suomi voi osallistua kriisinhallintakoulutukseen Nordefco/NBAP -kehyksessä, esimerkiksi lähettämällä kouluttajia Ukrainan koulutuskeskukseen. Käytännössä kyse on pienimuotoisesta koulutus- ja asiantuntijatuesta.

Suomi jatkaa osallistumistaan Naton kumppanuusrahastoihin (Trust Funds). Walesin huippukokouksessa hyväksytyistä Ukrainaa tukevista rahastohankkeista Suomi tarkastelee mahdollisuuksia antaa rahoitusta esimerkiksi Bulgarian johtamaan kuntoutusrahastohankkeeseen, jonka avulla tuetaan loukkaantuneiden sotilas- ja turvallisuusjoukkojen kuntoutusta ja tarjotaan tukea Ukrainan lääketieteellisen kuntoutusjärjestelmän kehittämiseksi. Suomi voisi osallistua myös Naton Building Integrity-hankkeen uusimman vaiheen rahoittamiseen. Rahastohanke tähtää korruption vähentämiseen puolustusvoimissa sekä demokraattisesti valvottujen ja tehokkaasti toimivien puolustusinstituutioiden kehittämiseen. Rahasto ei kohdistu yhteen maahan, vaan kohdemaihin lukeutuvat mm. Ukraina, Georgia, Moldova, Afganistan ja jotkut Länsi-Balkanin maat. Suomi on rahoittanut hankkeen aikaisempia vaiheita. Tuki Building Integrity -hankkeelle lasketaan osaksi Suomen osallistumista Naton DCB-tukipaketteihin.

YK- ja muut hankkeet

Suomi on tukenut Libanonin asevoimia (Lebanese Armed Forces, LAF) suomalais-irlantilaisen pataljoonan vastuualueella vuodesta 2014, mikä on täydentänyt Suomen osallistumista UNIFIL-operaatioon. Hanke on toteutettu Suomen ja LAF:n kahdenvälisenä hankkeena, jossa on tuettu Libanonin armeijan infrastruktuurin parantamista. Hanke on toteutettu UNIFIL:n strategisen vuoropuheluprosessin viitekehyksessä ja sitä suunnitellaan jatkettavaksi toisella vuodella.

Tällä hetkellä Suomi osallistuu neljään sotilaskoulutusoperaatioon: EUTM Somaliassa, EUTM Malissa, Naton Resolute Support Afganistanissa ja OIR Pohjois-Irakissa. Koulutuselementtejä sisältyy muidenkin käynnissä olevien operaatioiden tehtäviin, esimerkkinä Bosnia-Hertsegovinan EUFOR Althea.

Suomi panostaa YK:n piirissä toteutettavaan koulutustoimintaan ja tukee yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa Itä-Afrikan valmiusjoukkoa (Eastern Africa Stand-by Force, EASF). EASF:lle annettava tuki muodostuu kriisinhallintakurssien järjestämisestä kohdemaissa sekä kohdemaiden henkilöstön kouluttamisesta Pohjoismaissa järjestettävillä kursseilla. Tukea Afrikan rauhanturvakoulutukseen pyritään vahvistamaan, tässä Puolustusvoimien kansainvälinen keskus (FINCENT) ja CMC Finland ovat keskeisiä toimijoita.

Suomi järjestää myös räätälöityä kriisinhallintakoulutusta tarvittaessa kolmansissa maissa. FINCENT tekee tällä hetkellä kahdenvälistä yhteistyötä Etelä-Korean kanssa kansallisen sotilastarkkailijakoulutuksen perustamiseksi ja tukee yhdessä Yhdysvaltojen kanssa Kazakstanin rauhanturvaamiskoulutuskeskusta.

5. Suomen osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin

Nopean toiminnan joukkojen (Nato Response Force, NRF sekä EU:n taisteluosastot, EU Battlegroup, EUBG) merkitys kasvaa. Joukot ovat sotilaallisen kriisinhallinnan yksi väline, mutta Suomen kannalta niillä on ensisijassa merkitystä puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämisen kannalta. Osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin on osa Suomen puolustuksen kehittämistä ja osallistumisen merkitys on säilynyt, vaikka joukkoja ei toistaiseksi ole valmiusvuoron aikana käytetty.

Suomi jatkaa suunnitelmallista osallistumista EU:n taisteluosastoihin ja Naton nopean toiminnan joukkoihin. Suomi osallistui vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla Ruotsin johtaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroon (Nordic Battle Group 2015, NBG15) ja osallistuu vuoden 2016 jälkimmäisellä puoliskolla Ison-Britannian johtaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroon. Pohjoismaiseen taisteluosastoon asetettiin maavoimien helikopteriosasto ja tarvittavat tukielementit (kokonaisvahvuus noin 70 sotilasta). Ison-Britannian johtamaan taisteluosastoon asetetaan tiedustelujoukkue, ilmatulenjohtoryhmä, esikuntaupseereita ja tarvittavat tukielementit (kokonaisvahvuus noin 50 sotilasta). Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen annetaan keväällä 2016.

Mikäli taisteluosaston käyttäminen operaatioon tulisi päätettäväksi, tehtäisiin osallistumispäätös sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaisesti. Määrärahoja mahdollisen operaatio-osallistumisen kustannusten kattamiseen ei ole budjetoitu.

Suomella ei ole jatkosuunnitelmia osallistumisesta EU:n taisteluosastojen valmiusvuoroihin.

Suomi on osallistunut Naton nopean toiminnan joukkojen (NRF) täydentävään joukkopooliin (Response Forces Pool, RPF) vuodesta 2012 alkaen. Suomi ilmoitti NRF:n täydentävään joukkopooliin vuodeksi 2015 merivoimien rannikkojääkärikomppanian, vuodeksi 2016 maavoimien helikopteriosastoyksikön ja maavoimien jääkärikomppanian sekä vuodeksi 2017 merivoimien aluksen ja maavoimien suojelun erikoisosaston. Vuodeksi 2018 joukkopooliin ilmoitetaan ilmavoimien valmiusyksikkö. Suomi seuraa Naton nopean toiminnan joukkojen kehittämistä ja kumppanimaiden osallistumismahdollisuuksia sekä valmistautuu jatkamaan osallistumista myös uudistetussa NRF:ssä kumppanimaan roolissa. Kumppanimaiden osallistuminen on aina luonteeltaan täydentävää.

LIITE: Kartta Suomen osallistumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan